

ПРІОРИТЕТНІ АСПЕКТИ БАНКІВСЬКОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В УКРАЇНІ

Конкуренція є одним із визначальних і системних факторів процесів глобалізації та міжнародної інтеграції, в тому числі – у сфері фінансів і капіталу. В Україні назріла гостра потреба в прийнятті і впровадженні програми заходів, спрямованих на підвищення цілісності, структурної збалансованості та керованості економіки країни, забезпечення інноваційного та ендогенного характеру її зростання, посилення ролі внутрішньої конкуренції як рушійної сили розвитку та передумови ефективної взаємодії національного ринку із зовнішніми, у тому числі фінансовими ринками.

Дослідники досить детально проаналізували такі питання, як поняття конкуренції, форми та методи конкурентної боротьби, механізм конкуренції тощо. Певний внесок у розвиток теорії конкуренції зробили такі російські вчені: Г. Азоєв, Ю. Коробов, Л. Раменський, Р. Фатхутдінов, Д. Юданов, а також українські науковці: А. Гальчинський, В. Глущенко, Т. Гончарук, М. Єрмошенко, П. Єщенко, С. Мочерний, Ю. Палкін, А. Пеліх та ін.

Надбанням економічної теорії є детальний аналіз чотирьох класичних видів конкуренції: чистої (досконалої), монополістичної, олігополії, монополії. Крім того, виділяють також міжгалузеву та галузеву конкуренцію, функціональну і видову, цінову або нецінову.

Але, поза сумнівом, дослідження конкуренції є актуальними і сьогодні. Це пояснюється тим, що для країн з розвинутою економікою конкурентне середовище є обов'язковою умовою і сутнісною рисою існування. Для трансформаційних економік постсоціалістичного типу створення конкурентного механізму функціонування економічної системи є першочерговим завданням, яке має на меті утвердження в економіці критичної маси ринкових перетворень. І хоча конкурентні середовища різних економічних систем відрізняються неоднаковим рівнем зрілості конкурентних відносин, будь-яка держава є учасником формування нового міжнародного конкурентного порядку, а, отже, відчуває на собі вплив процесу інтернаціоналізації конкуренції.

Конкуренція у банківській сфері сьогодні – це об'єктивне явище еволюції світової фінансово-кредитної системи, зумовлене зростанням потреб суспільства у капіталізації вільних грошових коштів. Крім того, банківські послуги не мають конкурентоспроможних (небанківських за власною сутністю) замінників, що підвищує привабливість банківської сфери для підприємництва, і, звідси, є чинником живлення у ній конкурентних відносин.

Сучасна банківська конкуренція має також низку інших специфічних рис, що відрізняють її від конкуренції в інших галузях економіки:

1. Для банків не існує проблеми недоступності каналів збуту (виробництво та реалізація банківських послуг можуть бути локалізовані у межах банку).
2. Відсутність у банківській справі патентного захисту нововведень, що приводить до їх швидкого “відтворення” учасниками ринку та відносно більшої інтенсивності конкуренції у цій сфері економічних відносин.
3. Об’єктом конкурентної боротьби є не товари, а ресурси, у зв’язку з чим методи цінової та нецінової конкуренції можуть одночасно застосовуватися як до залучення, так і до розміщення ресурсів.
4. Особливості банківської конкуренції визначатимуться також і специфікою економічного середовища та фінансового ринку конкретної країни, ефективністю її державно-правового механізму, ступенем розвитку банківської сфери, норм і принципів державного регулювання конкурентних відносин у банківському секторі.

Азаренкова, Г.М. Пріоритетні аспекти банківської конкуренції в Україні [Текст] / Г.М. Азаренкова // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 травня 2006 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2006. – С. 110-111.